

PRASLOVANSKA A-SKLANJATEV V SLOVENSКИH NAREČJIH

Kot je znano, so se v prasla. *a*-osnove sklanjale po trdi ali mehki sklanjativi; ti sta se ločili samo v rod., daj., in or. ednine, v im./tož./zval. dvojine ter v im./tož. množine.

V alpski slovanščini, predniki slovenskega jezika, sta se že do 10. stol. izenačili obliki rod. mn., ker sta se *jer* in *ior* izgubila, mehki soglasnik pred nekdanjim *jerom* pa je v skladu s splošnim otrdevanjem palataliziranih soglasnikov v južni slovanščini tudi sam otrdel. Malo pozneje sta se sklanjativi izenačili tudi v preostalih sklonih: edninska končnica *-ę* mehkih osnov se je posplošila tudi pri trdih osnovah (prvotna končnica *-y* je sploh prvič in zadnjič zapisana v Brižinskih spomenikih). Razlog za to — ne samo slovensko — spremembo je bil nedvomno sovpad psl. *y* in *i* v slovenskem *i*, zaradi česar bi se bili v mnogih besedah izenačili rod. ednine in im./tož./zval. množine z daj./mest. ednine, ki se je pri mehkih osnovah — in teh je bilo veliko — prav tako glasil na *-i*. Zelo zgodaj so se izenačile tudi oblike or. ednine, namreč s kontrakcijo *-oĭ* in *ejō* v *ō*. Po 10. stol. se je končno izgubila tudi posebna oblika za zval. ednine, v večini narečij pa je množinska oblika roditelja izpodrinila staro dvojninsko končnico *-u*.

Tako se je izoblikoval osnovni enotni tip sedanje slovenske *a*-sklanjatve, osnova vseh današnjih slovenskih sklanjatev teh samostalnikov. Bila je taka:

Ednina	Množina	Dvojina
<i>riba/duša</i>	<i>ribę/dušę</i>	<i>ribê/duši</i>
<i>ribę/dušę</i>	<i>rib/duš</i>	<i>rib/duš</i>
<i>ribê/duši</i>	<i>ribam/dušam</i>	<i>ribama/dušama</i>
<i>ribō/dušō</i>	<i>ribę/dušę</i>	<i>rib/duš</i>
<i>ribê/duši</i>	<i>ribah/dušah</i>	<i>ribah/dušah</i>
<i>ribō/dušō</i>	<i>ribami/dušami</i>	<i>ribama/dušama</i>

V velikem delu slovenskih narečij sta se nato bodisi glasoslovno bodisi po naliki izenačila tudi daj. in mest. ednine ter im./tož. dvojine, in sicer tako, da je *-ê* v nenaglašenem položaju prešel v *-i* ali pa se je *-i* iz mehke sklanjatve posplošil še v trdo. Vendar se končnica *-ê* v teh sklonih v slovenskih narečjih ni popolnoma izgubila. Vrsta narečij in govorov na vzhodu, severu in zahodu še ima reflekse nekdanje končnice *-ê*, čeprav pogosto samo kot variante končnice *-i* nekđaj palatalnih osnov. Pač pa je v skoraj vseh narečjih čutiti težnjo po opustitvi posebne oblike za daj./or. dvojine in po njeni nadomestitvi z množinsko obliko. — V nekaterih narečjih in govorih pa je ta težnja zajela celo im./tož. dvojine, s čimer je prišlo do popolne izločitve dvojine.

Poglejmo sedaj, kakšne so oblike posameznih sklonov v slovenskih narečjih.

Imenovalnik ed. se v večini slovenskih narečij in govorov, in seveda tudi v knjižnem jeziku, še danes glasi na *-a*. V nekaterih govorih po Do-

lenjskem, Notranjskem in drugod pa se je za danes mehкими soglasniki iz *a*-ja razvil *-e*, torej: *duše, veje, vole — riba*. Pojav je zapisan že v prvih slovenskih knjigah. Govor vasi *Njiva* v Režiji pa ima *-e* za nosniki: *srída — zíme, sléme, podhéne, žanè*. V govoru Sv. Križa pri Trstu pa imajo *-e* sploh vsi samostalniki te sklanjatve, končnica *-a* pa je v rod. ednine in v im./tož. množine. V teh krajih je namreč prešel v *-a* refleks nosnika *ę*. Ker se je tako im. ed. glasoslovno izenačil z rod. ed. in im./tož. mn., je moralo priti do diferenciacije z im. ed., pri čemer je *a* prešel v *e*. Ni pa izključeno, da je bila oblika na *-e* sprva samo varianta *a*-ja v položaju za mehкими soglasniki, ki pa je bila zaradi glasoslovnega razvoja *ę > a* posplošena tudi v druge položaje. Vendar pa sem ugotovil, da je prehod *a > e* znan tudi pri glagolskih oblikah v nevtralnem položaju: *dela > dele, delat > delet*.

V rezijski vasi Osojane pa se im. končuje na *-ə*, rod. ednine in im. množine pa na *-a*. V nekaterih govorih Prekmurja in Bizeljskega pa se je imenovalniški *-a* labiovelariziral v *-o*, roditilniški *-e* pa se je razširil v *-a*. Kaj je bilo prej, kaj pozneje, je težko reči. Vsekakor pa sta oba glasoslovna prehoda med seboj povezana.

V nekaterih obsoških vaseh zahodno od Tolmina se nekdanje končno naglašene besede tipa *ženà, nogà sedaj končujejo na -ó: vadó, nagó, asó, magló, metló, kazó, kasó* itd. Te oblike so pravzaprav tožilniki, uporabljeni tudi v vlogi imenovalnika. Do tega je prišlo zato, ker se je v tem akajočem govoru govorilo predložno *kàza* in brezpredložno *kazó*. Ker je bila *kàza* hkrati tudi imenovalnik, se je po vzorcu tožilnika tudi v imenovalniku posplošila oblika *kazó*. Gre torej za oblikoslovno naliko.

Rodilnik ed. Današnja narečja in govori imajo v tem sklonu reflekse za psl. nosni *ę*. Glede na različne reflekse (odvisni so tudi od tega, ali je bil samoglasnik naglašen ali ne, dolg ali kratek) je tudi končnica zelo različna.

Najpogosteje srečujemo *-e* ali dolgi ozki *-e*, ponekod pa dvoglasnik *-ie* ali *-ei* (*ženie/ženéi*). — Po Krasu in v okolici Gorice pa je nosni *e* prešel v polglasnik: *žéna, bráda, glávə*. — Ob srednji Soči in v zahodnih goriških Brdih je redukcija napredovala do popolne onemitve, tako da imamo roditelnike ed. kot *žén, slám, mók, nóg, žlic*. Take oblike so zaradi popolne redukcije končnice doživele slovensko narečno metatonijo: osnovni samoglasnik se je podaljšal, spremenila pa se je tudi njegova intonacija. To po svoje osvetljuje vzroke za nastanek tudi psl. metatonije. — Po Notranjskem in deloma tudi po Dolenjskem se je *-e* diftongiral v *ie*: *žénje, slámje, krávje* itd. Do tega razvoja je morda prišlo zaradi počasnega zatezajočega tempa teh govorov. — O rodit. končnici *-a* sem že govoril. Rodilniki na *-a* so še posebej značilni za koroške podjunske govore, kjer pa razširitev *ę > a* ni zelo stara. Mehkonebniki in ustničniki so se namreč v takih položajih drugotno palatalizirali; palatalizacija je torej starejša kot prehod *ę > a* (*hvája < glave, nója < noge*, itd.).

V nekaterih belokranjskih govorih pa se nekdanji končno naglašeni samostalniki v rod. ednine končujejo na *-i*: *ròki, nògi, kòsi, žèni, mètli* itd. Ta *-i* je jezikoslovcem povzročal nemalo težav pri razlagi. Nekateri so mislili, da se je v belokranjskem *-i* ohranil refleks stare psl. končnice *-y*, drugi, da gre za naliko *daj./mest. ednine*, kjer sta se govorili dve končnici, *-i* in *-e*. Od tod naj bi se bila konkurenčna končnica prenesla še v rod., kjer bi ob normalnem razvoju pričakovali samo *-e*. Ne ena ne druga razlaga ni pravilna. Povojno raziskovanje teh govorov je namreč pokazalo, da so se te oblike razvile glasoslovno iz sta-

rejših, na koncu naglašanih oblik, v katerih pa se je seveda dolgi nosnik diftongiral v *-ie/iə* kot v dolenjščini. V nasprotju z dolenjščino pa so ti belokranjski govori izvedli tako imenovani terciarni premik cirkumfleksa s končnega na predzadnji zlog, torej: *ženie* > *žènie*. Ko je dvoglasnik prišel v ponaglasni položaj, se je njegov drugi element postopoma reduciriral in se asimiliriral v *-i*. Belokranjske oblike rod. so torej po svojem izvoru iste kot vse druge slovenske narečne rod. oblike (*žené* > *ženie* > *žènie* > *žèni*).

V *daj./mest. ed.* večina slovenskih narečij pa tudi knjižni jezik vsaj na videz pozna samo končnico *-i*, oziroma njene narečne reflekse *-ə/ę*, *-e*. Vendar ni vedno popolnoma gotovo, ali gre res in v vseh primerih za stari psl. *-i*. Velik del slovenskih narečij od Prekmurja preko Štajerske, Dolenjske in Notranjske je namreč že v predliterarni dobi kratki *-ê* reduciral v *-i*, ki se je odtlej razvijal enako kot etimološki *-i*. Zato je tudi Trubarjev in današnji knjižni *-i* v *daj./mest. ednina* prav lahko nastal iz nekdanjega *-ê*. Tista narečja, v katerih se kratki *-ê* ni zlil z etimološkim pratkim *-i*, temveč je ostal e-jevski glas, pa še danes poznajo oblike na *-e*. To so govori po Koroškem, Reziji, v Benečiji in tudi v Beli krajini. Vendar vsi ti govori poleg oblik z refleksom starega *-ê* poznajo tudi oblike z refleksom etimološkega *-i*. V današnjih slovenskih narečjih sta torej izkazani obe psl. končnici, *-ê* in *-i*.

Tožilnik *ed.* Slovenski jezik je prvotno končnico *-ō* ohranil do današnjih dni, le da jo je v različnih narečjih razvil na različne načine (odvisno tudi od naglasa). Če je bila naglašena končnica, je bil samoglasnik navadno dolg. Zato je lahko doživel diftongizacijo v tej ali oni smeri: lahko je prešel v *-uo/-ua-* drugod pa v *-ou*. Če pa je bila naglašena osnova, je bila končnica kratka in se je zato v skladu s težnjami razvoja kratkih samoglasnikov rada reducirala.

Najpogostejše obrazilo na osnovi naglašanih besed je *-o* (ki je hkrati lastno tudi knjižnemu jeziku). Narečja, v katerih se je razvilo akanje, so tak *-o* seveda spremenila v *-a*: *žéno* > *žéna*. Če pa so se v njih dlje ohranili mehki soglasniki, pa je tak *-a* v določenih besedah po prilikovanju lahko prešel v *-e*: *híšo* > *híša* > *híše*.

Slovenski govori po Krasu in tudi ponekod drugod pa so kratki *-o* zožili v *-u*, podobno kot srbohrvaščina. Zato v teh krajih govore: *žénu*, *híšu*, *nógu* itd. V govorih ob srednji Soči in v Goriških Brdih pa je tudi tu redukcija šla v skrajnost, namreč v popolno izgubo končnice: *híš*, *kráv*, *žáb*, *žén*, *nóg*. Kot v rod. ednina je tudi v tožilniku zato prišlo do slovenske narečne metatonije. Tako redukcijo kot ti primorski govori poznajo tudi ponekod po Podjuni in vzhodnem Rožu. — Nasprotno pa je drugod v Podjuni in ob Zgornji Savinji redukcija ostala na pol poti, tj. pri polglasniku *-ə*: *híšə*, *žénə*, *krávə*, *tétə* itd.

Po Notranjskem in ponekod po Dolenjskem pa je tudi v akuzativu prišlo do diftongizacije kratkega *-o*. Zato tam govore npr. *žényo*, *tétyo*, *žábyo*, *nógyo* itd.

V *orodniku ed.* slovenska narečja poznajo vse tiste oblike kot v tožilniku. Razen tega pa so za orodnik značilne tudi nekatere drugačne.

V štajerskih narečjih se je orodniška oblika razširila s poudarjevalnim členkom *-j*: *ženoj*, *nogoj*, *kravoj* itd. Če je bila končnica nenaglašena, se je lahko prilikovala v *-ej* ali celo *-i*: *žénej*, *tétej*; *žéni*, *téti*, *krávi*. Take oblike so znane iz mnogih štajerskih, zlasti tudi gornjesavinjskih govorov. Tam, kjer je prišlo do prilikovanja v *-i*, se je lahko celo izgubil občutek za posebno obliko orod-

niča, kajti oblika se je izenačila z daj./mest., ki je bil tudi predložni sklon (ob zgornji Savinji!).

Drugačno novost je izvedlo prekmursko narečje. Tu se orodnik glasi na *-oi*, če je beseda naglašena na osnovi, in na *-ouf*, če je naglas na končnici (*krávoí*; *ženóuf*). Te oblike so povzročale razlagalcem mnogo težav. Razrešil jih je šele F. Ramovš, ko je dokazal, da je to razmeroma mlada oblika, nastala tako, da je k prvotni obliki pristopil še *-m* po zgledu moških in srednjih samostalnikov. To je tako kot v srbohrvaščini, le da je ta oblika doživela specifičen prekmurski glasoslovni razvoj. V prekmurščini se je namreč dolgi *ō* diftongiral v *ou*, zaradi česar je prišlo do težko izgovorljive glasovne skupine *oum*, ki se je končno preko asimilacije *ouw* olajšala v *-ouf*. Na osnovi naglašene besede pa so dobile svoj *-f* od končno naglašanih (*krávo+f*). — Tudi v južnih belokranjskih govorih se je orodnik razširil z *-m*. Ker pa se tu nosnik ni diftongiral, je ostala končnica *-ōm* ali *-ūm*.

Za imenovalnik/tožilnik m.n. nahajamo v slov. narečjih vse tiste oblike, ki smo jih našli za rod. ed., pa tudi nekatere druge. Tako imajo v briškem narečju na Primorskem psl. končno naglašene besede pogosto množinsko obliko na dolg naglašeni *-a*, torej: *žená*, *sestrá*, *nogá*, *kosá*, *kozá*, *glavá*. Oblika je razumljiva, če vemo, da je tod *a* pravilni refleks dolgega nosnika *-ę*. V okolici Kanala ob Soči se vsi množinski imenovalniki končujejo na *-ō*: *múho*, *kráwo*, *bábo*, *hláčo*, *góbo* itd. Ta čudna množinska oblika je nastala takole: kratki nosnik *-ę* se je reduciral v *-ə*, ta pa se je v položaju za zvočniki (m, n, l, r) vokaliziral v *-o*. Končnica *-o* pa se je kasneje po naliki razširila tudi v vse druge položaje in postala edina končnica vseh samostalnikov — moških, ženskih in srednjih.

V rodilniku m.n. je po onemitvi šibkih polglasnikov v 9. stol. ostala oblika brez končnice. Pri korensko naglašanih samostalnikih je to stanje ohranjeno do danes. Nekdanji končno naglašeni samostalniki pa so razvili vrsto novih končnic, da bi se tako tudi rodilniška oblika po obsegu izenačila z drugimi množinskimi oblikami.

Zgodovinsko najprej izpričana je končnica *-i*: *službí*, *prošnjí*, *solzí*. Narečno pa jo še danes govore po Dolenjskem, v Beneški Sloveniji in Reziji. V okolici Gorice se govori celo nenaglašeni *-i*: *kózi*, *mízi*, *žéni*, *ládji* itd. Ta *-i* se je razširil k *a*-osnovam iz *i*-sklanjatve. — Druga slovenska končnica nekdanjih oksitonov je *-á*. Govori se v knjižnem jeziku ter v osrednjih in deloma zahodnih narečjih (gorenjščina, notranjščina, kraščina). Tudi ta je izpričana že v 16. stol. Njen izvor je v daj., mest. in orod. množine, ki so vsi imeli v končnici tudi element *-a*. Razlog za postanek te nove oblike je isti kot pri končnici *-i*: po onemitvi *-ɪ/-ɛ* je samo rod. množine bil za en zlog krajši od vseh drugih oblik. — V obsoških in nekaterih beneških govorih pa se rod. mn. končujejo na akcentuirani *-é*, ki predstavlja stari nosnik. Njegov izvor je v im./tož. množine, od koder se je posplošil še v rod. mn., le da je bil tu v nasprotju z im./tož. rastoče intoniran: *buhé*, *žené*, *kozé*, *nogé*, *daské* itd.

V nekaterih dolenjskih govorih (okolica Ribnice, Loški potok itd.) pa se pri teh samostalnikih rod. mn. končuje z *-á*: *žená* *metlá*, *osá*, *kosá*, *petá*, *stázá*, *ucá*, *suzá*. Končnica je nastala po kombinaciji *-á* z *-ɪ* iz rod. mn. moških samostalnikov. Nekateri gorički govori v Prekmurju pa so ustvarili končnico *-eɪ* < *-ę* + *ɪ*. Gre torej za obliko starega im./tož. mn., na katero je pristopil še *ɪ* iz rod. mn. moških samostalnikov (*otcé*, *sestré*, *žené*).

Ob koncu pa moram vendarle poudariti, da se v vseh slovenskih narečjih tudi pri starih končniško naglašeni samostalnikih po vzoru nekončniško naglašeni vedno bolj uveljavlja brezkončniška oblika rod. mn. Razlog za to je težnja po utrditvi naglasa na istem besednem zlogu v vseh sklonskih oblikah.

Dajalnik m.n. je ohranil končnico *-am* v mnogih slovenskih narečjih, zlasti osrednjih, zahodnih in štajerskih, ponekod pa se je fonetično spremenila.

V nekaterih govorih se je položajna porazdelila na *-am* in *-em*, ker je *a* za mehkiimi soglasniki prešel v *e*. Drugod, npr. v zgornji Soški dolini, pa je *-am* sploh fonetično prešel v *-em* ali celo *-en*, ker je pač vsak kratki *a* v zaprtem zlogu dal *e*: *krábem*; *tetèn*, *sestrèn*. V Prlekiji in Prekmurju pa je *-am* prešel v *-an*, ker je *-m* pred pavzo splošno prešel v *-n* (*rukán*, *nugán*, *kuzán* itd.). Nasprotno pa je ponekod na Notranjskem, zlasti v okolici Ilirske Bistrice, *-am* fonetično prešel v *-om* (*žénom*).

Poleg stare končnice *-am* in njenih fonetičnih variant pa so se v slovenskih narečjih uveljavile nekatere nove končnice po naliki. Prva taka končnica je nastala tako, da se je na im. mn. dodal iz dajalnika *-m*, torej: $-\epsilon + m$. To je znano iz okolice Tolmina. Uveljavlja se samo pri prvotnih končno naglašeni samostalnikih (*aŭciém*, *kaziém*, *sarniém*). Ob Dravi zahodno od Maribora se govori *-em*, ki ga razlagam iz $-\hat{e}m$; tu je \hat{e} po naliki prenesen iz mest. množine moških in srednjih samostalnikov: (*bródem*, *nágem*, *ásem*, *žlícem*, *rákem*). Poleg *-em* se po istih krajih govori tudi *-om* oz. njegova fonetična varianta *-um*; ta končnica se je k *a*-jevskim osnovam razširila od *o*-jevskih: *nágom*, *kázum*. — Končno moram omeniti še končnico *-im* oziroma zlogotvorni *-m/-n*, ki se govori ponekod po Savinjski dolini in v medijskem narečju. Sem je prišla iz ijevske sklanjatve.

V mestniku m.n. je prvotni *-ah* ohranjen v večini slovenskih narečij in v knjižnem jeziku. Kjer *a* za mehkim soglasnikom prehaja v *e*, je seveda tudi prešlo v *-eh*. Ker je v prekmurskem narečju končni *h* prešel v *i*, tam govore *-ai* (*nívai*, *kusáí*). V južni Beli krajini pa je *h* pred premorom onemel, zato se mestn. množ. glasi na *-a* (*pri téta*). Nasprotno pa je ob zgornji Soči *-ah* splošno prešel v *-eh*, ponekod na Notranjskem pa v *-oh*; tu gre za fonetični razvoj.

Poleg teh fonetičnih preobrazb končnice pa se je v slovenskih narečjih uveljavilo nekaj končnic po naliki. V podjunskem narečju in v gorah ob Dravi zahodno od Maribora govore *-eh*, ki ga je treba izvajati iz starejše *o*-jevske končnice $\hat{e}h$. Ta se je od tam razširila še k *a*-osnovam in postala po teh krajih edina končnica samostalnikov (*lípeh*, *kázeh*). Možna je tudi nalika po zaimenski sklanjatvi $\hat{t}eh$. Ob Soči in v okolici Tolmina so ustvarili pri starih končniško naglašeni samostalnikih novo obliko na podlagi im. množine, torej: $\epsilon + h$ (*kaziéh*, *sestriéh*, *steziéh*). Vendar se poleg takih govore tudi oblike na *-ah* z naglasom na osnovi. Ob srednji Soči v okolici Kanala govore mestn. na *-oh*; o je iz nekdanjega imenovalniškega ϵ , torej $-\epsilon h > -\hat{a}h > -oh$. Obsoški *-oh* je potemtakem po izvoru drugačen kot notranjski. Končno moram omeniti še končnico *-ih*, ki se je v nekaterih slovenskih govorih razširila iz *i*-jevske še k *a*-jevski sklanjatvi (Savinjska dolina itd.).

Orodnik m.n. se tako kot v psl. glasi še sedaj v slovenskem knjižnem jeziku. V večini narečij pa se je končni *-i* bolj ali manj reducirala, najpogosteje na sploh onemel. V takem primeru sta se sedaj lahko izenačila orod. in daj. mn. To se je zgodilo pri samostalnikih, ki so bili naglašeni na osnovi, medtem ko se pri drugih razlika kaže samo še v kolikosti naglašene zloga (*nogàm* :

nogám), lahko pa se je tudi ta odpravila tako, da je prevladala dajalniška oblika. Ponekod v Režiji (Solbica) je *-ami* fonetično prešlo v *-omə*, vendar samo pri starih končniško naglašeni samostalnikih: *kozómə*, *rokómə*. V režijanski vasi Njiva pa se oblika glasi na *-émin* (*nohémin*, *rokémin*, *kosémin*). Končnica *-ami* je tod glasovno prešla v *-emi*, medtem ko o končnem *-n* ni popolnoma jasno, od kod se je vzela.

V nekaterih slovenskih govorih se je k *a*-osnovam razširila končnica *-mi*, sprva upravičena samo pri ženskih *i*-osnovah. Take oblike lahko slišimo v Soški dolini, po Krasu, Notranjskem, po Benečiji in drugod. Znane so tudi iz starejših slovenskih besedil (*s krávmi*, *tétmi*, *brádmí*). Končnica *-mi* je seveda lahko doživela redukcijo končnega *-i* in se skrčila na zlogotvorna *-m* ali *-n* (po prilikovanju na predhodni soglasnik). Na Koroškem in v Dravski dolini se orod. množine glasi na *-emi*; *e* je tu stari *é* in je bil sem prenesen iz mest. množine (*nagemi*, *lípemi*, *čéremi*) ali pa je po naliki iz sklanjatve zaimkov. V Rožu je končnica *-émi* pri korenko naglašeni samostalnikih doživela glasoslovno spremembo in prešla v *-imə*. Končni *-i* je namreč preglasil pred njim stoječi *é* in ga spremenil v *i*, (*krávímə*, *múšímə*, *máščímə* < *kravémi*, *muhémi*, *mačkémi*).

V nekaterih slovenskih govorih, zlasti v okolici Tolmina, po Krasu, Notranjskem in drugod se k *a*-jevskim osnovam širi končnica moških in srednjih samostalnikov *-i* (*z brádi*, *séstri*, *kósi*).

Končno bi omenil še to, da se je v nekaterih slovenskih govorih v Beli krajini, na Primorskem in v Benečiji oblika orod. množine izgubila, njeno vlogo pa je prevzela oblika mestn. množine (*s sestrah* itd.).

Joža Mahnič
Ljubljana

ŽUPANČIČEVO PISMO MURNU*

Medtem ko danes poznamo Murnovih pisem Župančiču trinajst, se je od Župančičevih Murnu ohranilo eno samo, datirano na Dunaju z 8. marcem 1898. Iz tega pisma je v svojih komentarjih in razpravah citiral nekaj odlomkov Dušan Pirjevec, v celoti pa doslej ni bilo objavljeno. Nahaja se v zapuščini Otona Župančiča; pesniku ga je najbrž vrnil urednik Murnovih Pismi in romanc, Ivan Prijatelj.

Zgoraj navedeno številčno razmerje v korespondenci med obema pesnikoma preseneča, posebno če upoštevamo ukoreninjeno mnenje, da sta si bila med modernimi najbolj blizu. Vedeti pa je treba, da Župančič ni bil vedno prizadeven in uren dopisovalec; da je bil človeško na Murna po vsej priliki navezan manj kot Murn nanj; da je s Cankarjem vred začel Murna kot umetnika ceniti sorazmerno pozno. K temu mnenju nas navajajo Župančičeve in Cankarjeve kritične sodbe o Murnovi poeziji v njuni korespondenci, zlasti pa nekatera Murnova pisma Župančiču, kateremu je poslal v presojo rokopis svoje zbirke, a je cele mesece zaman čakal na odgovor in rokopis.

* Objavljeno za 20-letnico Župančičeve smrti.